

Dato: januar 2024

Oppdragsgiver: KD

Mandat for revidering av retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene

1 Bakgrunn

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 13 (2011–2012) *Utdanning for velferd – Samspill i praksis* ga Stortinget sin tilslutning til en rekke forslag for å styrke kvaliteten og relevansen i de helse- og sosialfaglige grunnutdanningene på universitets- og høyskolenivå. I meldingen vises det til at helse- og velferdstjenestene ikke har god nok innflytelse på det faglige innholdet i disse utdanningene. I Meld. St. 16 (2016-17) Om kvalitet i høyere utdanning ble det konkludert med at de gamle rammeplanene var for statiske.

På bakgrunn av disse stortingsmeldingene ble det konkludert med at det var behov for bedre styring og bedre mekanismer på nasjonalt nivå for å sikre at forventningene oppfylles. Det ble derfor etablert et styringssystem for helse- og sosialfagutdanningene med tre nivåer:

1. *Universitets- og høyskoleloven*. Denne gir hjemmel for faglig styring av utdanningene gjennom rammeplaner.
2. *Forskrift om felles rammeplan for alle grunnutdanningene innen helse- og sosialfagutdanningene*
3. *Forskrift om retningslinje for hver enkelt utdanning*. I stedet for dagens detaljerte beskrivelser av hva som skal inngå i utdanningene, beskriver de nye retningslinjene primært formål med den enkelte utdanning, kort om studiets oppbygning og forventet sluttkompetanse i form av læringsutbytte for ferdige kandidater.

2 Organiseringen

Arbeidet med utvikling av nasjonale faglige retningslinjer er et samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet (KD), Arbeids- og sosialdepartementet (ASD), Barne- og familiedepartementet (BLD) og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). Disse departementene utgjør styringsgruppen for arbeidet, ledet av KD. Organiseringen av arbeidet med utvikling av nye retningslinjer har fått benevnelsen RETHOS. Det er etablert faglige programgrupper for hver utdanning der både utdanningstilbydere, tjenestene og studentene er representert. Sekretariatet i RETHOS, som er forankret i KD, skal bistå programgruppene i utviklingsarbeidet og legge til rette for at retningslinjene er i tråd med føringene.

Programgruppenes oppgaver og ansvar er gitt i eget mandat. Programgruppene har som oppgave å utarbeide de nasjonale retningslinjene og vurdere høringsinnspill vedrørende retningslinjene. Ifølge mandatet har programgruppene også ansvar for fremtidig revidering av retningslinjene. I det følgende beskrives mandatet for revideringsarbeidet.

3 Revideringsarbeidet

3.1 Rammebetingelser for revidering av retningslinjer

En av rammebetingelsene for revideringsarbeidet er nedfelt i mandatet for RETHOS. Her står det at retningslinjene skal *"kunne fungere fleksibelt med tanke på å endre kravene dersom kompetansebehovene i tjenestene endres og samtidig ivareta utdanningsinstitusjonenes, tjenestenes og studentenes behov for forutsigbarhet"*. Dette innebærer at det bør være en viss terskel for å igangsette revisjoner av vedtatte retningslinjer, samtidig som man må sikre at retningslinjene ikke hindrer en dynamisk utvikling av utdanningene.

Behov for revidering av retningslinjene oppstår eksempelvis ved at det fremkommer ny kunnskap, fagutvikling, nye politiske føringer, endringer i oppgavedeling i tjenestene eller teknologiske endringer. Det er imidlertid ikke alle endringer som vil føre til behov for at retningslinjene endres. Utdanningene skal tilpasse seg utviklingen i samfunnet og vil dermed kunne endres uten at det er behov for å endre retningslinjen.

3.2 Ansvars- og oppgavedeling ved en revidering

Programgruppene skal på fastsatte tidspunkter vurdere behovet for revidering. Programgruppen skal ha dialog minimum en gang i året der det skal vurderes om det er behov for revisjon av retningslinjene. Programgruppene kan møtes hyppigere ved behov. Gjennom sitt arbeid i de ulike sektorene vil programgruppene ha oversikt over endringer i kompetansekrav, organisering av helse- og velferdstjenestene og lignende som vil kunne føre til behov for endring av retningslinjene. Sekretariatet vil opprette en egen nettside på www.regjeringen.no/rethos der det vil legges ut lenker til aktuelle utredninger, handlingsplaner, stortingsmeldinger og lignende som er aktuelle for programgruppene å kjenne til i forbindelse med sitt ansvar for å følge med på politiske føringer, endringer i tjenestenes organisering og prioritering.

Dersom programgruppen ønsker det kan sekretariatet veilede programgruppene med å vurdere innspillene som kommer til revisjonsarbeidet og sammen med programgruppen vurdere om det er nødvendig med et revisjonsarbeid eller om innspillene kan iverksettes i utdanningene uten at det er behov for å revidere retningslinjene. Noen endringer vil det være behov for å gjøre raskt, mens behov for andre endringer vil kunne samles opp til en større revisjon på et senere tidspunkt. Dette kan programgruppene ha dialog med sekretariatet om.

Programgruppene skal levere en kort statusrapportering årlig. Rapporteringsskjema tilsendt fra sekretariatet skal benyttes til rapporteringen.

Hvert fjerde år fra tidspunktet for når universiteter og høyskoler på følge forskriftene skal det gjøres en grundigere vurdering av behovet for revisjon. Rapportering fra denne vurderingen skal gjøres på et eget rapporteringsskjema tilsendt fra sekretariatet.

Programgruppene må selv ta initiativ til møter i gruppen, men sekretariatet vil fasilitere møtene og bistå med råd og veiledning ved behov.

Programgruppene kan følgelig på eget initiativ foreslå revidering utenom de planlagte tidspunktene. Vurderingen oversendes KD/sekretariatet i RETHOS før oversendelse til styringsgruppen. Det er i siste instans KD som avgjør om det skal foretas en revidering. KD gir i så fall programgruppen et oppdrag om å revidere retningslinjen.

Programgruppene har et særlig ansvar for å følge med på nye politiske føringer, endringer i tjenestenes organisering og prioriteringer, samt forskning på området og fagets utvikling og på bakgrunn av det vurdere behovet for revidering. I tillegg til programgruppen kan også andre aktører, for eksempel universiteter og høyskoler, departementer, direktorater eller brukerorganisasjoner spille inn endringsbehov.

Innspill skal samles og sammenstilles på en systematisk måte og inngå i programgruppens vurderingsgrunnlag.

Sekretariatet/KD har et ansvar for å påse at programgruppene vurderer behovet for revidering, samt eventuelt at de reviderer retningslinjene i tråd med mandatet. Et slikt ansvar skal sikre en dynamikk i retningslinjeutviklingen.

Programgruppene har ansvaret for å gjennomføre revidering av retningslinjene. Sekretariatet i KD fasiliterer arbeidet på samme måte som ved utvikling av retningslinjen og ivaretar eventuelle behov for koordinering på tvers av utdanninger. Sekretariatet sørger for å sende reviderte retningslinjer på høring og oversende høringsinnspill til programgruppene. Programgruppene har ansvar for å vurdere høringsinnspillene og bearbeide retningslinjen.

KD vedtar de endelige endringene i retningslinjen etter forankring i styringsgruppen.

Dersom programgruppen ikke er fulltallig når revideringen planlegges, skal sekretariatet sørge for at den suppleres med de representantene som mangler. Det skal også rekrutteres inn en studentrepresentant når retningslinjen skal revideres. Sekretariatet vil ha kontakt med Norsk studentorganisasjon (NSO) om dette.